

resultatet, vil der under den nugældende ordning til dommen efter dennes konklusion blive knyttet en dissens indeholdende en nærmere begrundelse for det afvigende resultat.

Efter forslaget til ændring af § 218 skulle ordningen fremtidig blive den, at det dissenterende votum i stedet optages i dommen som en del af præmisserne og med angivelse af den pågældende dommers navn; allerede under den bestående ordning er navnene på alle de i pådømmelsen deltagende dommere anført i dommen, således at det vil kunne ses af denne, hvilke dommere der går ind for flertallets opfattelse, og hvem der står bag det herfra afvigende votum. En dissens giver i almindelighed kun udtryk for en afvigende opfattelse med hensyn til dommens resultat, hvad enten en sådan opfattelse skyldes en anden bevismæssig eller retlig bedømmelse end den, der er anlagt af flertallet, men der er allerede under den nuværende ordning mulighed for at dissentiere også med hensyn til begrundelsen af et resultat, om hvilket der i øvrigt er enighed, hvilket også sker, og det må vist påregnes, at den foreslåede ændrede formulering af § 218 vil bidrage til, at denne mulighed udnyttes i noget større omfang end hidtil praktiseret.

Af det anførte om voteringsformen og tilblivelsesmåden for de civile domme i 1. instans fremgår formentlig tilstrækkelig klart, at en ordning som den for højesteret foreslåede aldeles ikke vil være hensigtsmæssig for landsrettens vedkommende. Den omstændighed, at landsrettens domme i 1. instans vil fremtræde som en stærkt gennemarbejdet helhed, i hvilken domsbegrundelsen må være afpasset under nøje hensyntagen til dommens øvrige indhold, må gøre det nødvendigt at følge en fremgangsmåde, som afviger fra, hvad der er foreslået for

højesteret. Dertil kommer, at en sådan ordning, navnlig fordi antallet af medvirkende dommere i landsretten kun er tre, forekommer upåkrævet. Dels må det påregnes, at der som følge heraf i mindre omfang bliver tale om divergerende opfattelser mellem dommerne, dels følger det af det anførte, at den for landsretten foreslåede ordning på fuldt tilstrækkelig måde vil tilgodese ønsket om, at sådanne divergenser i opfattelserne kommer til udtryk i dommen. Det kan endelig også anføres, at de præjudikatmæssige hensyn, som er anført i relation til højesteretsdommene, ikke med samme vægt gør sig gældende for landsretternes vedkommende.

Selv om det for de civile ankesagers vedkommende i en del tilfælde vel nok vil være mindre vanskeligt at tillempe voteringsmåden og domsaffattelsen i overensstemmelse med den for højesteret foreslåede ordning, vil der dog også være en række af disse sager, i hvilke vanskelighederne vil være de samme som i 1. instans-sagerne. Hvad der ovenfor er anført om det upåkrævede i at gennemføre en videregående ordning end efter forslaget, gælder imidlertid med samme vægt om ankesagerne; en særlig ordning svarende til den for højesteret foreslåede omfattende alene denne gruppe af sager kan formentlig under alle omstændigheder ikke komme i betragtning.

Jeg må derfor i overensstemmelse med plenarmødets enstemmige opfattelse give udtryk for, at man fra rettens side må fraråde en ændring af forslaget i den tidligere nævnte retning, og vil ikke undlade samtidig at pege på, at en sådan må antages at ville medføre en besværliggørelse af voteringsformen og domsaffattelsen i en sådan grad, at jeg for østre landsrets vedkommende ikke tør udelukke, at det vil kunne afføde krav om udvidelse af rettens personale.

E. Andersen.

/ Storm.